

Likkutei Sichos

Volume 16 | Mishpatim | Sicha 1

Source Sheet

.א

1. יומא ס"ז ב

ת"ר (ויקרא יח, ד) את **משפטי** תעשו דברים שאלמלא (לא) נכתבו דין הוא שיכתבו ואלו הן עבודת כוכבים וגלוי עריות ושפיכות דמים וגזל וברכת השם. את **חוקותי** תשמרו דברים שהשטן משיב עליהן ואלו הן אכילת חזיר ולבישת שעטנז . . ושעיר המשתלח ושמא תאמר מעשה תוהו הם ת"ל (ויקרא יח, ל) אני ה' אני ה' חקקתיו ואין לך רשות להרהר בהן.

Yoma 67b

The Sages taught with regard to the verse: **“You shall do My ordinances, and you shall keep My statutes to follow them, I am the Lord your G-d”** (Leviticus 18:4), that the phrase: My ordinances, is a reference to **matters that, even had they not been written, it would have been logical that they be written. They are** the prohibitions against **idol worship, prohibited sexual relations, bloodshed, theft, and blessing G-d**, a euphemism for cursing the Name of G-d. The phrase: **And you shall keep my statutes**, is a reference to **matters that Satan** and the nations of the world **challenge** because the reason for these mitzvot are not known. **They are:** The prohibitions against **eating pork; wearing** garments that are made from **diverse kinds** of material, i.e., wool and linen . . . **and the scapegoat. And lest you say these** have no reason and **are meaningless acts**, therefore **the verse states: “I am the Lord”** (Leviticus 18:4), to indicate: **I am the Lord, I decreed these statutes and you have no right to doubt them.**

2. שמות כ"ד:א, ג, ז

ואל-משה אמר עלה אליה' אתה ואהרן נדב ואביהוא ושבעים מזקני ישראל והשתחויתם מרחוק... ויבא משה ויספר לעם את כל-דברי יהוה ואת כל-המשפטים ויען כל-העם קול אחד ויאמרו כל-הדברים אשר-דבר יהוה נעשה... ויקח ספר הבליית ויקרא באזני העם ויאמרו כל אשר-דבר יהוה נעשה ונשמע:

Shemos 24:1

Then He said to Moshe, “Come up to Hashem, with Aharon, Nadav and Avihu, and seventy elders of Israel, and bow low from afar... Moshe went and repeated to the people all the commands of Hashem and all the rules; and all the people answered with one voice, saying, “All the things that Hashem has commanded we

will do!"... Then he took the record of the covenant and read it aloud to the people. And they said, "All that Hashem has spoken we will do and we will hear!"

רש"י על שמות כ"ד:א

ואל משה אמר. פִּרְשָׁה זֶה נִאֶמְרָה קִדְּם עֲשֵׂרֶת הַדְּבָרוֹת, בְּד' בְּסִיּוֹן נִאֶמְרָה לוֹ עֲלֵה (שבת פ"ח):

Rashi on Shemos 24:1

And to Moshe He said, "Come up...:" This section was [actually] said before the Ten Commandments [were given] (Mechilta 19:10). On the fourth of Sivan, "Come up" was said to him [Moshe].

3. שבת פ"ח א

אמר רבי אלעזר: בשעה שהקדימו ישראל "נעשה" ל"נשמע" יצתה בת קול ואמרה להן: מי גלה לבני רז זה שמלאכי השרת משתמשין בו? דכתיב: "ברכו ה' מלאכיו גברי לם עשי דברו לשמע בקול דברו" — ברישא "עשי", והדר "לשמע".

Shabbos 88a

Rabbi Elazar said: When the Jewish people accorded precedence to the declaration "We will do" over "We will hear," a Divine Voice emerged and said to them: Who revealed to my children this secret that the ministering angels use? As it is written: "Bless the Lord, you angels of His, you mighty in strength, that fulfill His word, hearkening unto the voice of His word" (Psalms 103:20). At first, the angels fulfill His word, and then afterward they hearken.

4. שמות כ"ג:י"ט

ראשית בכורי אדמתך תביא בית יהוה אלהיך לא-תבשל גדי בחלב אמו:

Shemos 23:19

The choice first fruits of your soil you shall bring to the house of Hashem your G-d. You shall not boil a kid in its mother's milk.

5. מדרש תנחומא, משפטים ז'ח'

ואת חקתי . . דברים שיצור הרע משיב עליהן, ואמות העולם משיבין עליהן תשובה. אלו הן: לבישת שעטנז . . ובשר בחלב...

Midrash Tanchuma, Mishpatim 7:8

"You shall keep my statutes" . . These are the commandments against which the evil inclination contends, and against which the peoples of the earth rebel. These are: the wearing of garments made of wool and linen . . meat prepared in milk...

ב.

6. שמות כ"א:א'

וְאֵלֶּה הַמִּשְׁפָּטִים אֲשֶׁר תִּשִּׂים לִפְנֵיהֶם:

Shemos 21:1

And these are the rules that you shall set before them:

רש"י על שמות כ"א:א'

ואלה המשפטים. כל מקום שנאמר "אלה" פסל את הראשונים, "ואלה" מוסיף על הראשונים, מה הראשונים מסיני, אף אלו מסיני:

Rashi on Shemos 21:1

AND THESE ARE THE JUDGMENTS — Wherever אלה, "these are", is used it cuts off the preceding section from that which it introduces; where, however, ואלה "and these" is used it adds something to the former subject (i. e. forms a continuation of it). So also here: "And these are the judgments (i. e. these, also)": What is the case with the former commandments (the ten commandments)? They were given at Sinai! So these, too, were given at Sinai! (R. Yishmael's opinion in Mekhilta d'Rabbi Yishmael 21:1)

ג.

7. מכילתא דרבי ישמעאל כ"א:א'

רבי יהודה אומר אלה המשפטים במרה נאמרו, שנאמר שם שם לו חק ומשפט (שמות טו).

Mekhilta d'Rabbi Yishmael 21:1

R. Yehudah says: "And these are the judgments" – which were said (commanded) in Marah, viz. (Shemos 15:25) "There (in Marah) He made for them statute and judgment."

ד.

8. רמב"ן על בראשית ל"ד:י"ג

והרב השיב בספר שופטים (רמב"ם הלכות מלכים פי"ד ה"ט) ואמר שבני נח מצווים על הדינים והוא להושיב דיין בכל פלך ופלך לדון בשש מצות שלהן. . ועל דעתי הדין שמנו לבני נח בשבע מצות שלהם אינם להושיב דיין בכל פלך ופלך בלבד אבל צוה אותם בדיני גנבה ואונאה ועושה ושכר שכיר ודיני השומרים ואונס ומפתה ואבות נזיקין וחובל בחבירו ודיני מלוה ולוה ודיני מקח וממכר וכיוצא בהן כענין הדין שנצטוו ישראל:

Ramban on Bereishis 34:13

And the teacher (Rambam) answered in the Book of Judges (Mishneh Torah, Kings and Wars 14:9) and said that the Children of Noach (gentiles) are commanded about laws (*dinim*), and that is that they set up judges in each and every town to judge about their six commandments. . . But according to my opinion, the laws that were counted [as one] of the seven commandments that the Children of Noach were commanded is not only to set up judges in each and every town, but [rather] He commanded them in the laws of theft and fraud, abuse, fair wages, laws of guardianship, rape and seduction, the main categories of damages,

injury to ones's fellow, laws of the borrower and lender, laws of purchase and sale and similar to them - like the matter of the laws that Israel was commanded.

.ה.

9. שמות ט"ו:ב'

עֲזִי וְזַמְרַת יְהוָה לִי וְיִהְיֶה לִי לְיִשׁוּעָה זֶה אֱלֹהֵי וְאֲנֹהוּ אֱלֹהֵי אָבִי וְאֲרַמְמֶנְהוּ:

Shemos 15:2

The LORD is my strength and might; He is become my deliverance. This is my G-d and I will enshrine Him; The G-d of my father, and I will exalt Him.

10. שני לוחות הברית, עשרה מאמרות, מאמר ראשון ב'

וידעת היום והשבות אל לבבך כי ה' הוא האלקים (דברים ד, לט), רצה לומר ידיעה בלב בהשגה מופתית נוסף על הקבלה מצד אבותיו, כאשר האריך בעל חובת הלבבות בשער היחוד, וזהו מרומז במה שכתוב (דה"א כח, ט) דע את אלקי אביך, רצה לומר נוסף על מה שהוקבע אמונת האלקות בלבך מצד אביך דהיינו הקבלה איש מפי איש, דע אתה בעצמך מצד ההשגה. וזהו רמז הפסוק (שמות טו, ב) זה א-לי ואנוהו אלקי אבי וארוממנהו, ורצה לומר כשזה א-לי שהוא א-לי מצד השגתי וידיעתי, אז ואנוהו מלשון אני והו, רצה לומר אני והו דבוקים ביחד כביכול, כי הידיעה נתפסת בלב. אמנם כשאין לי הידיעה מצד ההשגה רק מצד הקבלה שהוא אלקי אבי, אז וארוממנהו, כי הוא רם ונשגב ממנו ואני מרוחק מאתו במצפון הלב:

Shenei Luchot HaBerit, Asara Maamarot, First Maamar

"Know therefore this day and keep in mind that Hashem alone is G-d" (Devarim 4:39). Meaning, knowledge in the heart with clear comprehension, in addition to the chain of tradition passed down from one's ancestors. . .

This is hinted in that which the verse states: "Know the G-d of your father" (Divrei Hayamim 1 28:9). Meaning, in addition to the belief in G-d which is established in your heart from your father, meaning the chain of tradition passed down from person to person, you yourself must also know, based on your comprehension.

This is hinted to in the verse "This is my G-d and I will enshrine Him; The G-d of my father, and I will exalt Him" (Shemos 15:2). Meaning, When He is "my G-d" - He becomes **my G-d** through grasping and comprehending Him, then, *ve'anvehu* {I will enshrine Him}, which can be read, *ani v'hu*.^[1] Meaning, He and I are bound together, so to speak, for my knowledge of Him is grasped in my heart. However, when my knowledge is not based on comprehension, but rather on tradition, for He is *my father's G-d*, then "I will exalt Him," for He is lofty and exalted above me, and I am distant from Him in the conscience of my heart.

---

^[1] {*Shelah* breaks up the word *v'anvehu* into *ani v'hu*, lit., "I and He."}

.ז.

11. שמות רבה י"ב:ג'

כל אשר חפץ ה' עשה וגו', אמר דוד אף על פי שגזר הקדוש ברוך הוא (תהלים קטו, ט) השמים שמים לה' והארץ נתן לבני אדם, משל למה הדבר דומה, למלך שגזר ואמר בני רומי לא ירדו לסוריא ובני סוריא לא יעלו לרומי, כך קשברא הקדוש ברוך הוא את העולם גזר ואמר: השמים שמים לה' והארץ נתן לבני אדם, קשבקש לתן התורה בטל גזרה ראשונה ואמר התחתונים יעלו לעליונים והעליונים ירדו לתחתונים, ואני המתחיל, שנאמר (שמות יט, כ) וירד ה' על הר סיני, וכתוב (שמות כד, ט) ואל משה אמר עלה אל ה', הרי כל אשר חפץ ה' עשה בשמים ובארץ וגו'.

Shemos Rabbah 12:3

It is written: "all Hashem desired, he has done." (Psalms 135:6) Dovid said: this is in spite of the Holy One's decree that "the heavens are Hashem's heavens and the earth He gave to humanity." (Ibid. 115:16) To what analogy is this similar? To a king who decrees, saying "Romans shall not descend to Syria and Syrians shall not ascend to Rome." Likewise, when the Holy One created the universe, He decreed, saying: "the heavens are Hashem's heavens and the earth He gave to humanity." (Ibid.) When He desired to give the Torah He nullified this original decree. He said: "the the lower [realms] shall ascend to the higher, and the higher shall descend to the lower; and I am the one who initiated [this]." As it is written: "And Hashem descended upon Mt. Sinai." (Shemos 19:20) And it is written: "And to Moshe He said 'ascend to Hashem'." (Ibid. 24:9) Behold, [it is for this reason that it is written] "all which Hashem desired in the heavens and upon earth, he has done."

12. שמות י"ט:ט"ז-י"ח

ויהי ביום השלישי בהית הבקר ויהי קלית וברקים ועגן כבד על-ההר וקל שפר חזק מאד ויחרד כל-העם אשר במחנה: ויצא משה את-העם לקראת האלהים מן-המחנה ויתיצבו בתחתית ההר: והר סיני עשן כלל מפני אשר ירד עליו יהוה באש ויעל עשנו כעשן הכבשן ויחרד כל-ההר מאד:

Shemos 19:16-18

It came to pass on the third day when it was morning, that there were thunder claps and lightning flashes, and a thick cloud was upon the mountain, and a very powerful blast of a shofar, and the entire nation that was in the camp shuddered. Moshe led the people out of the camp toward G-d, and they took their places at the foot of the mountain. Now Mount Sinai was all in smoke, for Hashem had come down upon it in fire; the smoke rose like the smoke of a kiln, and the whole mountain trembled violently.

13. שמות רבה כ"ט:ט'

אמר רבי אבהו בשם רבי יוחנן, קשנתן הקדוש ברוך הוא את התורה, צפור לא צוח, עוף לא פרח, שור לא געה, אופנים לא עפו, שרפים לא אמרו קדוש קדוש, הים לא נדדעזעז, הבריות לא דברו, אלא העולם שותק ומחריש, ויצא הקול: אנכי ה' אלקיך.

Shemot Rabbah 29:9

Rabbi Abbahu said in the name of Rabbi Yochanan: When the Holy One gave the Torah, no bird screeched, no fowl flew, no ox mooed, none of the *ophanim* (angels) flapped a wing, nor did the *seraphim* (burning celestial beings) chant "*Kadosh Kadosh Kadosh* (Holy, Holy, Holy!)" The sea did not roar, and none of the creatures uttered a sound. Throughout the entire world there was only a deafening silence as the Divine Voice went forth speaking: "I am the Lord your G-d".

הרעות אשר הן אצל הפילוסופים רעות, אשר אמרו: שמי שלא יתאוה אליהן יותר חשוב מן המתאוה אליהן ויכבוש את יצרו מהן - הם הענינים המפורסמים אצל כל בני האדם שהם "רעות": כשפיכות דמים, וגנבה, וגזלה, ואונאה, ולהזיק למי שלא הרע לו, ולגמול רע למיטיב לו, ולבזות אב ואם וכיוצא באלו. והן המצוות שאמרו עליהן החכמים, ז"ל: 'שאלו לא נכתבו ראויות הן לכתב' (יומא סז, ב) . . ואין ספק שהנפש אשר תכסוף לדבר מהם ותשתוקק אליו - שהיא חסרה; ושהנפש החשובה לא תתאוה לאחד מאלו הרעות כלל, ולא תצטער בהמנעה מהם. אבל הדברים שאמרו עליהם החכמים, שהכובש את יצרו מהם הוא יותר חשוב וגמולו יותר גדול - הם: "התורות השמעות", וזה אמת: שאלמלא התורה לא היו רעות כלל. ומפני זה אמרו: שצריך האדם שיניח נפשו אוהבת אותן ולא יהיה לו מונע מהן רק התורה. ובחן חכמתם, ע"ה, ובמה שהמשילו. שהם לא אמרו: "אל יאמר אדם: אי אפשי להרוג הנפש; אי אפשי לגנוב; אי אפשי לכזב, אלא: אפשי, ומה אעשה אבי שבשמים גזר עלי" אבל הביאו דברים "שמעיים" כולם: בשר בחלב, ולבישת שעטנז, ועריות. ואלו המצוות וכיוצא בהן, הן אשר קראן השם יתברך: "חוקות". ואמרו רבותינו, ז"ל: "חוקים שחקתי לך - אין לך רשות להרהר בהם; ועובדי כוכבים משיבים עליהם, והשטן מקטרג בהם, כגון: פרה אדומה ושעיר המשתלח" וכו'. ואשר קראו אותן האחרונים: שכליות, יקראו: מצוות, כפי מה שבארו החכמים.

Eight Chapters 6

The evils which the philosophers term such—and of which they say that he who has no longing for them is more to be praised than he who desires them but conquers his passion—are things which all people commonly agree are evils, such as the shedding of blood, theft, robbery, fraud, injury to one who has done no harm, ingratitude, contempt for parents, and the like. The prescriptions against these are called *commandments* (מצות), about which the Rabbis said, "If they had not already been written in the Law, it would be proper to add them" . . . There is no doubt that a soul which has the desire for, and lusts after, the above-mentioned misdeeds, is imperfect, that a noble soul has absolutely no desire for any such crimes, and experiences no struggle in refraining from them. When, however, the Rabbis maintain that he who overcomes his desire has more merit and a greater reward (than he who has no temptation), they say so only in reference to laws that are ceremonial prohibitions. This is quite true, since, were it not for the Law, they would not at all be considered transgressions. Therefore, the Rabbis say that man should permit his soul to entertain the natural inclination for these things, but that the Law alone should restrain him from them. Ponder over the wisdom of these men of blessed memory manifest in the examples they adduce. They do not declare, "Man should not say, 'I have no desire to kill, to steal and to lie, but I have a desire for these things, yet what can I do, since my Father in heaven forbids it!'" The instances they cite are all from the ceremonial law, such as partaking of meat and milk together, wearing clothes made of wool and linen, and partaking in prohibited sexual relations. These, and similar enactments are what G-d called "my statutes" (חוקות), which, as the Rabbis say are "statutes which I (G-d) have enacted for thee, which thou hast no right to subject to criticism, which the nations of the world attack and which Satan denounces, as for instance, the statutes concerning the red heifer, the scapegoat, and so forth". Those transgressions, however, which the later sages called *rational laws* are termed *commandments* (מצות), as the Rabbis explained.

***